

нята особливості Проблеми підвищення ефективності інфраструктури.К., 2010.Вип. 25. с.17-24

4.Жаров В.О. Інтелектуальна власність в Україні: правові аспекти набуття,здійснення та захисту прав монографія К. 2010. 188 с.

Кравчук П.О.

здобувач вищої освіти юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Аксютіна А. В.

старший викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЮРИДИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Всебічне дослідження проблеми правових структур у цивільному процесуальному праві досі не використовується. Водночас деякі аспекти досліджуваної проблематики частково висвітлювались роботами представників, як наукових дисциплін права, так і експертів з теорії права.

Аналіз наукової юридичної літератури свідчить про те, що юридичні конструкції є формою відображення правової реальності, результатом історичного розвитку та розуміння суспільних відносин, що підлягають регулюванню законом (абстрагування цих відносин): юридичні конструкції, як правило, формуються не за допомогою наукових знань про право, а за допомогою юридичного досвіду, саме так створюються наукові моделі саме в процесі пізнання закону. З метою збереження та примноження в історичному процесі розвитку права юридичні конструкції «забезпечують незмінне ядро правових знань, яке зберігає своє значення незалежно від конкретного історичного періоду і підпадає під дію обов'язкових положень перед імплементацією права» [1, с. 20]. Як справедливо зазначав А. Н. Костюков, якщо права норма регулює певні повноваження, обов'язки, правові конструкції дозволяють бачити всю динаміку відповідних правовідносин в цілому. Це їх незалежна роль у правовому регулюванні [2, с. 20].

Таким чином, юридична конструкція є правовою моделлю, формою відображення дійсності, яка створюється в результаті абстракції і служить засобом вираження внутрішньої структури складного явища. На думку Н.Н.

Тарасової, адвокат використовує юридичну конструкцію, щоб відрізнити від соціальної реальності те, що є юридично значущим, а крім того, упорядковує вибрані факти у відповідні типові уявлення. Наприклад, у правозастосовчому процесі, при здійсненні правової кваліфікації, саме правові конструкції виділяють певний шар соціальної реальності у свідомості юристів та організують його, як певну систему. У певному сенсі можна стверджувати, що саме правові конструкції дозволяють легально мислити про реальність, але лише в межах певної правової доктрини [3, с. 23]. Використання правових структур у цивільному судочинстві у правоохоронному процесі відбувається у двох напрямках: перший - це пов'язано з вивченням правових структур окремих інститутів цивільного процесуального права; друга - застосування правових структур з метою правильного вирішення основних питань процесуального права у кожній конкретній цивільній справі. В першому напрямку ми можемо помітити вивчення правових структур таких інститутів цивільного процесуального права: інститут доказів. Наприклад, М.К. Треушніков пропонує свою позицію щодо процесу доказування, в якій вона містить такі елементи: а) фактичні твердження; б) ідентифікація зацікавлених осіб як доказів; в) надання доказів; г) розкриття доказів; е) вимагати від суду доказів на вимогу осіб, які беруть участь у справі, та з власної ініціативи; є) дослідження доказів; ж) оцінка доказів [4, с. 24-33].

Інститут підготовки цивільних справ для судових процесів. Вчені-процесуалісти висловлюють різні варіанти побудови, як інституту підготовки цивільних спорів, так і моделі попереднього судового розгляду (С. В. Васильєв, В. І. Тертишніков, С. Я. Фурса та ін.). Інститут перегляду судових рішень. Тому Е.А. Борисова встановлює, з огляду на проблему права на апеляцію, структуру для реалізації цього права: (а) оскаржувати рішення, які є предметом апеляції, відповідно до закону; б) дотримання строку оскарження; в) подання скарги особою, яка має право на апеляцію; г) відповідність апеляції деталям, визначеним законодавством; д) дотримання процедури подання заяви на апеляцію [5, с. 55-58];

Інститут судового рішення. Таким чином, в юридичній літературі розглядаються деякі аспекти впливу правових структур на рішення судів. Запропоновано наступний механізм: цілісно сприйнята правова конструкція переходить у правосвідомість судді "контроль за правосуддям" і викликає в ній морально-правове почуття задоволення чи незадоволення певною оцінкою будівництва. Другим напрямком використання правових структур у цивільному судочинстві застосування правових структур з метою правильного вирішення основних питань процесуального права щодо кожної конкретної цивільної справи. Ця сфера безпосередньо пов'язана із процесуальними особливостями розгляду та вирішення певних категорій цивільних справ.

Р. Е. Гукасян та Н. В. Ченцов зазначають, що зосередження зусиль процесуалістів для вивчення процесуальних особливостей певних категорій цивільних справ є цілком виправданим. По-перше, ці дослідження корисні для

практики через їх прикладну цінність. По-друге, вони корисні для розвитку теорії цивільного процесуального права, вдосконалення процесуальних інститутів. При вивченні окремих категорій цивільних справ все більш всебічно розкривається багатство змісту процесуальних норм, особливості їх проведення в різних ситуаціях [6, с. 100-102].

Отже: (1) цивільний процес за посередництвом юридичних конструкцій служить способом досягнення цілей суб'єктів цивільного судочинства щодо належного та своєчасного розгляду та вирішення цивільних справ, захисту порушених або оспорюваних прав, свобод та законних інтересів цивільного судочинства; (2) правові конструкції дозволяють глибше зрозуміти суть не тільки традиційних, усталених правових форм та подань, але також забезпечують методологічні основи для розвитку, сприйняття романів правотворчості та правозастосування, їх інтеграції в єдину систему; (3) є всі підстави для визнання юридичної конструкції окремої теоретико-правової категорії; (4) правова структура, яка спочатку виступала, як явище правової реальності, стає частиною правової системи в результаті її остаточного формування (побудови, моделювання), виконуючи при цьому функцію, що відображає результат правового впливу та набуття майна системно-структурної цілісності; (5) цілісне сприйняття правової структури в результаті правозастосування може безпосередньо впливати на рішення судді. Крім того, механізм процесуального прийняття рішень збагачує та вдосконалює правову структуру певної категорії речей за допомогою тлумачення, юридичних аналогів, ситуативних (дискреційних) норм, судових міркувань; (6) Юридична структура дозволяє проводити більш ефективні теоретичні дослідження різних проблем цивільного процесуального права.

---

1. Бабін І.І. Юридична конструкція податку: *автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право»* К 2017. 20 с.

2. Дідич Т.О. Нормопроекування: теоретико-правовий аспект : *автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень»* Київ, 2016. 20 с.

3. Рабінович П.М. Юридична техніка законотворення в Україні: загальні проблеми *Вісник Академії правових наук України*. 2018. №2. С. 18-28

4. Биля-Сабадаш І.О. Нормотворча техніка як інструмент забезпечення системності законодавства *Форум права. Електронне наукове фахове видання*. 2015. №1. С. 24- 33.

5. Зінченко О.В. Юридичні конструкції: класифікація та значення у процесі пізнання правових явищ *Часопис Київського університету права*. 2017. №2. С. 55-58.

6. Шмельова Г.Г. Юридичні засоби удосконалення змісту і форми законодавства *Концепція розвитку законодавства України. Матеріали науково-практичної конференції* К, 2016. С. 100-102.